

Aloite Soiten nuorisovaltuuston suorasta aloiteoikeudesta aluevaltuustoon

Keski-Pohjanmaan nuorisovaltuusto 10.03.2026
935/00.02.12/2026

Valmistelija Osallisuus- ja asiakkuuspäällikkö Jussi Salminen,
jussi.salminen(at)soite.fi

Arvoisa aluevaltuusto,

Johdatte hyvinvointialuetta, mutta tunnetteko nuorten hyvinvoinnin paremmin kuin me itse. Alle 18-vuotiaat ovat ainoa ikäryhmä ilman äänioikeutta, ja meidän väylämme vaikuttaa hyvinvointialueella on alueellinen nuorisovaltuusto. Jotta voimme edistää nuorten hyvinvointia ja terveyttä, tarvitsemme konkreettisia keinoja, esimerkiksi suoran aloiteoikeuden Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soiten aluevaltuustoon.

Suora aloiteoikeus tarkoittaa, että nuorisovaltuusto saisi tehdä aloitteita samalla tavalla kuin te, aluevaltuutetut. Emme halua täyttää esityslistaanne, vaan tuoda meille jopa elintärkeitä asiat käsiteltäviksi. Vaikka olemme nuoria, teemme aloitteet harkiten ja asiantuntijoihin tukeutuen.

Alueemme nuoret eivät ole ainoat suoraa aloiteoikeutta tavoittelevat nuoret. Muutamilla hyvinvointialueilla aloiteoikeus on jo myönnetty ja useilla hyvinvointialueilla asiasta keskustellaan, kun hallintosääntöjä ollaan uudistamassa. Ensimmäisenä Suomessa suora aloiteoikeus nuorisovaltuustolle myönnettiin Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueella. Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soiten nuorisovaltuusto on toiminut aktiivisesti nuorten osallistamiseksi ja mikäli suora aloiteoikeus myönnettäisiin, niin Soite saisi valtakunnallisen sertifikaatin nuorten esimerkillisestä osallistamisesta ja heidän huomioimisesta.

Nuorten äänen kuuntelu ja osallistaminen välittää viestiä, että hyvinvointialue arvostaa nuoriaan. Koska kaupungistuminen on Suomessa megatrendi ja nuorisoa virtaa pääkaupunkiseudulle ja kasvukeskuksiin, joissa nuoret kokevat äänensä kuulluksi, on elinvoiman säilyttämiseksi tärkeää antaa nuorten vaikuttaa myös meidän omalla hyvinvointialueella. Osallisuus on yksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tärkeä osa.

Nuoret ovat omien asioidensa kokemusasiantuntijoita. Viime vuosina nuorten pahoinvointi on lisääntynyt merkittävästi korona-ajan ja Euroopassa käytävän sodan takia. Nuoret tietävät itse parhaiten, kuinka he voivat ja kuinka heidän hyvinvointiaan voidaan parantaa. Tämän takia on äärimmäisen tärkeää, että nuoret pääsevät vaikuttamaan hyvinvointialueemme toimintaan. Jos nuorten hyvinvointivajetta ei korjata tarpeeksi ajoissa, tulevaisuudenkuvat ovat synkkiä.

Laki hyvinvointialueesta 32 §

Aluehallituksen on asetettava nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi hyvinvointialueen nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä, ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaamiseksi hyvinvointialueen vanhusneuvosto sekä vammaisten henkilöiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi hyvinvointialueen vammaisneuvosto. Vaikuttamistoimielinten jäsenet valitaan hyvinvointialueen kunnissa toimivien vastaavien vaikuttamistoimielinten jäsenistä siten, että kustakin vaikuttamistoimielimestä valitaan vähintään yksi edustaja. Lisäksi vaikuttamistoimielimiin voidaan valita muita henkilöitä. Aluehallituksen on huolehdittava vaikuttamistoimielinten toimintaedellytyksistä.

Vaikuttamistoimielimille tulee antaa mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on tai joilla vaikuttamistoimielin arvioi olevan merkitystä lasten ja nuorten, ikääntyneen väestön tai vammaisten henkilöiden ja heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta, ja vaikuttamistoimielimet tulee ottaa mukaan osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen hyvinvointialueella.

Lain mukaan myös nuorisovaltuuston tulee saada vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan asioissa, joissa nuorisovaltuusto katsoo olevan merkitystä nuorten kannalta. Yksi keskeisin vaikuttamisen keino on suora aloiteoikeus.

Nuorisovaltuuston osallisuus edistää nuorten demokratiakasvatusta, ja rohkaisee nuoria vaikuttamaan. Nykyisin nuorten äänestysaktiivisuus on huolestuttavan matalalla, mutta jo nuorella iällä opittu vaikuttaminen loisi vahvan pohjan vaikuttamiselle myös aikuisiällä.

Nuoret ovat tulevaisuus, ja he tarvitsevat mahdollisuuksia vaikuttaa. Tämän takia olisi järkevää ja perusteltua antaa nuorille suora aloiteoikeus. Loppupeleissä tulevaisuutemme ja hyvinvointimme on teidän aluevaltuutettujen käsissä. Luotamme teihin. Vi litar på dig.

Päätösehdotus

Nuorisovaltuusto päättää esittää nuorisovaltuustolle suoraa aloiteoikeutta Soiten aluevaltuustoon.

Päätös